

Sygn. akt IV U 849/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jacek Witkowski
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 lutego 2016r. w S.

odwołania J. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 19 maja 2015 r. Nr (...)

w sprawie J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do odsetek

I. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje J. G. prawo do odsetek za okres od 12 sierpnia 2013r. do 25 marca 2015r. z tytułu opóźnienia w przyznaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na rzecz J. G. kwotę 60 (sześćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 849/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.118 ust. 1, 1a, 2 i 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. G. prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.05.2013r. do 31.03.2015r. W uzasadnieniu wskazano, że ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji i podjęcia wypłaty świadczenia w sprawie ubezpieczonej był wpływ oświadczenia o osiąganym przychodzie, co nastąpiło w dniu 13.03.2015r. W związku z tym decyzja z dnia 20.03.2015r. została wydana z zachowaniem ustawowych terminów (art. 118 ust. 1, 1a, 2 i 3 ustawy), a tym samym brak było podstaw do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy.

Odwołanie od ww. decyzji złożyła ubezpieczona J. G., wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie jej prawa do odsetek ustawowych od niewypłaconego w terminie świadczenia rentowego od dnia 1 maja 2013r., względnie od dnia 10 października 2014r. do dnia wypłaty, jak również o zasądzenie na rzecz ubezpieczonej od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu odwołania ubezpieczona powołała się m.in. na okoliczność, że

posiadana przez organ rentowy dokumentacja dawała podstawy do przyznania jej prawa do świadczenia rentowego. Zakład Ubezpieczeń Społecznych w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków mógł podjąć określone działania zmierzające do ustalenia prawa i wyjaśnienia związanych z tym okoliczności, co doprowadziłoby do przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia rentowego we wcześniejszym terminie. W ocenie wnioskodawczyni pierwotna odmowa przyznania jej renty na dalszy okres opierała się na wadliwych orzeczeniach lekarskich, w tym orzeczeniu Komisji Lekarskiej ZUS. Wadliwość tych decyzji została wykazana w trakcie postępowania sądowego. Co za tym idzie, odmowa przyznania świadczenia była następstwem okoliczności leżących wyłącznie po stronie organu rentowego, gdyż (...) Oddział w S. miał niczym nieograniczoną możliwość przyznania ubezpieczonej prawa do świadczenia we własnym zakresie (k. 1-5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa i argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, a także podnosząc, że nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa lub wypłacie świadczenia, bowiem decyzja uwzględniająca wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach, została wydana w terminie przewidzianym w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazano, że ostatnią okolicznością, o której mowa w ustawie był wpływ do organu rentowego oświadczenia o osiągnięciu od 1.05.2013r. przychodu, co miało miejsce w dniu 13.03.2015r. Decyzja w sprawie została zaś wydana w dniu 20.03.2015r., tj. w terminie przed upływem 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ustawie (odpowiedź organu rentowego na odwołanie k. 6-8 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Decyzją z dnia 11.07.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił J. G. prawa do dalszej wypłaty renty z tytułu niezdolności do pracy. Podstawą do wydania w/w decyzji było orzeczenie Komisji Lekarskiej z dnia 1.07.2013r., w którym stwierdzono, że ubezpieczona nie jest niezdolna do pracy (decyzja z 11.07.2013r., k. 383 a.r.; orzeczenie Komisji Lekarskiej ZUS z 1.07.2013r., k. 382 a.r.).

Rozpoznając odwołanie ubezpieczonej od powyższej decyzji z dnia 11 lipca 2013r., Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 10 października 2014r. wydanym w sprawie o sygn. akt IV U 1024/13 zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił J. G. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 maja 2013r. do dnia 31 grudnia 2015r. Podstawę rozstrzygnięcia stanowiła opinia biegłego z zakresu hematologii zarówno główna, jak i dwie opinie uzupełniające, a także opinia biegłego z zakresu medycyny pracy, z których wynikało, że ubezpieczona była nadal częściowo niezdolna do pracy w dacie zgłoszenia wniosku o ustalenie prawa do renty, a zatem spełniła warunki do przyznania świadczenia. Apelacja organu rentowego od ww. wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Lublinie III Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 22 stycznia 2015 r. (sygn. akt III AUa 1008/14). Sąd Apelacyjny podzielił całość ustaleń faktycznych oraz ocenę prawną Sądu pierwszej instancji.

W dniu 13 marca 2015r. ubezpieczona złożyła w organie rentowym oświadczenie o osiągnięciu przychodu za okres od 1 maja 2013r. (oświadczenie, k. 422 a.r.).

Decyzją z dnia 20 marca 2015r. organ rentowy, wykonując prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 10.10.2014 r., ponownie ustalił ubezpieczonej J. G. od dnia 1.05.2013r., tj. od daty określonej w wyroku sądu, rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 31.12.2015r. Jednocześnie organ rentowy poinformował ubezpieczoną, że należność za okres od 1.05.2013r. do 31.03.2015r. zostanie przekazana na rachunek bankowy ubezpieczonej (decyzja z 20.03.2015r., k. 424 a.r.).

Wyrównanie renty za okres od 1.05.2013r. do 31.03.2015r. zostało wypłacone ubezpieczonej w dniu 26.03.2015r. (okoliczność bezsporna).

Wnioskiem z dnia 7 maja 2015 r. J. G. wniosła o wypłacenie jej odsetek z tytułu niewypłacania renty od dnia 1.05.2013r. do dnia 31.03.2015r. (wniosek z 7 maja 2015 r., k. 426 a.r.).

Zaskarżoną decyzją z 19 maja 2015 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do wypłaty odsetek od wyrównania renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.05.2013r. do 31.03.2015r. (decyzja z 19.05.2015 r., k. 427 a.r.).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. G. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 121 j.t.), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego, przy czym nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei w myśl art. 118 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 j.t.) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3. Zgodnie z ust. 1a wskazanego przepisu w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego, za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wypływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Wreszcie w myśl ust. 2 powyższego przepisu jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ustępie 1. Jeżeli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności, o której mowa w ust. 1, uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy albo datę przedstawienia tych dowodów (art. 118 ust. 3).

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazał, że brak jest podstaw do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie renty z tytułu niezdolności do pracy za okres od 1.05.2013r. do 31.03.2015r., gdyż decyzja o ponownym ustaleniu renty, uwzględniająca prawomocny wyrok Sądu Okręgowego z dnia 10.10.2014r., została wydana w dniu 20.03.2015 r., tj. w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności, którą – w ocenie organu rentowego – był wpływ oświadczenia ubezpieczonej o osiąganym przychodzie w okresie od 1.05.2013r., co nastąpiło w dniu 13.03.2015r.

Zgodnie z orzecznictwem i doktryną odpowiedzialność za błędy Lekarza Orzecznika i Komisji Lekarskiej ponosi organ rentowy. Jak wskazał Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 września 2007 r., sygn. akt P 11/07 (OTK-A 2007/8/97), 30-dniowy termin określony w art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy. W przeciwnym wypadku, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia było spowodowane okolicznościami, za które odpowiada organ rentowy (w tym błędne orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS lub Komisji Lekarskiej ZUS w sprawie niezdolności do pracy), termin ten będzie liczony od dnia, w którym organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był ustalić prawo do świadczenia. Jak wywiódł Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 21 czerwca 2012 r., III UK 110/11 (LEX nr 1227452), wydanie orzeczenia w przedmiocie niezdolności do pracy oraz jego kontrola dokonywana przez głównego lekarza orzecznika oddziału, stanowią niezbędne etapy postępowania prowadzonego przez organ rentowy w sprawach o świadczenia rentowe. Ponadto, zarówno lekarz orzecznik, jak i główny lekarz orzecznik oddziału, działają w ramach organu rentowego. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie, dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia

13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Wobec tego organ rentowy musi zapłacić odsetki od nieprzyznanego w terminie świadczenia, jeśli sąd przyznał prawo do niego na podstawie dokumentów już znanych zakładowi.

Okolicznością niezbędną do rozpoznania wniosku ubezpieczonej o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres po 30 kwietnia 2013r. było dokonanie oceny jej stanu zdrowia. W świetle powołanych wyżej przepisów oraz stanowiska judykatury stwierdzić należy, że dla odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych istotnym jest zatem, czy organ rentowy dysponował takimi informacjami, które umożliwiłyby mu dokonanie prawidłowej oceny stanu zdrowia ubezpieczonej jeszcze na etapie postępowania przed organem, innymi słowy - czy istniały przeszkody by Lekarz Orzecznik ZUS oraz Komisja Lekarska ZUS wydali orzeczenie o dalszej niezdolności do pracy.

Nie budzi wątpliwości Sądu, że biegli lekarze sporządzając opinie w sprawie z odwołania ubezpieczonej prowadzonej pod sygn. akt IV U 1024/13 opiniowali na podstawie tych samych dokumentów, co Lekarz Orzecznik oraz Komisja Lekarska ZUS. Nie pojawiły się w w/w postępowaniu nowe dokumenty, a Sąd zażądał jedynie historii choroby. Nie było zatem przeszkody, aby w oparciu o tamte dokumenty Komisja Lekarska ZUS dokonała prawidłowych ustaleń stanu zdrowia ubezpieczonej, tj. stwierdziła istnienie w dalszym ciągu częściowej niezdolności do pracy. Wadliwa ocena stanu zdrowia skutkowałą wydaniem decyzji odmawiającej ubezpieczonej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres. Tym samym koniecznym stało się stwierdzenie, że organ rentowy wydał wadliwą decyzję, w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, gdyby tylko Komisja Lekarska ZUS prawidłowo ustaliła stan zdrowia ubezpieczonej. Powyższe oznacza, że opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność.

Wobec powyższych ustaleń, Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie o odsetki od wyrównania wypłaty świadczenia jest zasadne w świetle przepisów art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Co za tym idzie Sąd przyjął, że J. G. uprawniona jest do odsetek od 31 dnia od wydania zaskarżonej decyzji z dnia 11.07.2013 r., tj. od 12.08.2013r. do dnia poprzedzającego wypłatę wyrównania, tj. do 25.03.2015 r.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik na podstawie art.98 § 1 i 3 kpc w zw. z art.99 kpc i § 11 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013r. poz.490 ze zm.). Z uwagi, iż sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. przed dniem 1 sierpnia 2015 r.), jak również przed dniem wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. przed dniem 1 stycznia 2016 r.), do określenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego zastosowano przepisy dotychczasowe i ustalono je na kwotę 60zł.